Introkurs Normen –
Om Normen, personvern og informasjonssikkerhet

Oslo, 12. februar 2020

Aasta Margrethe Hetland
Direktoratet for e-helse, Sekretariatet for Normen

Velkommen!

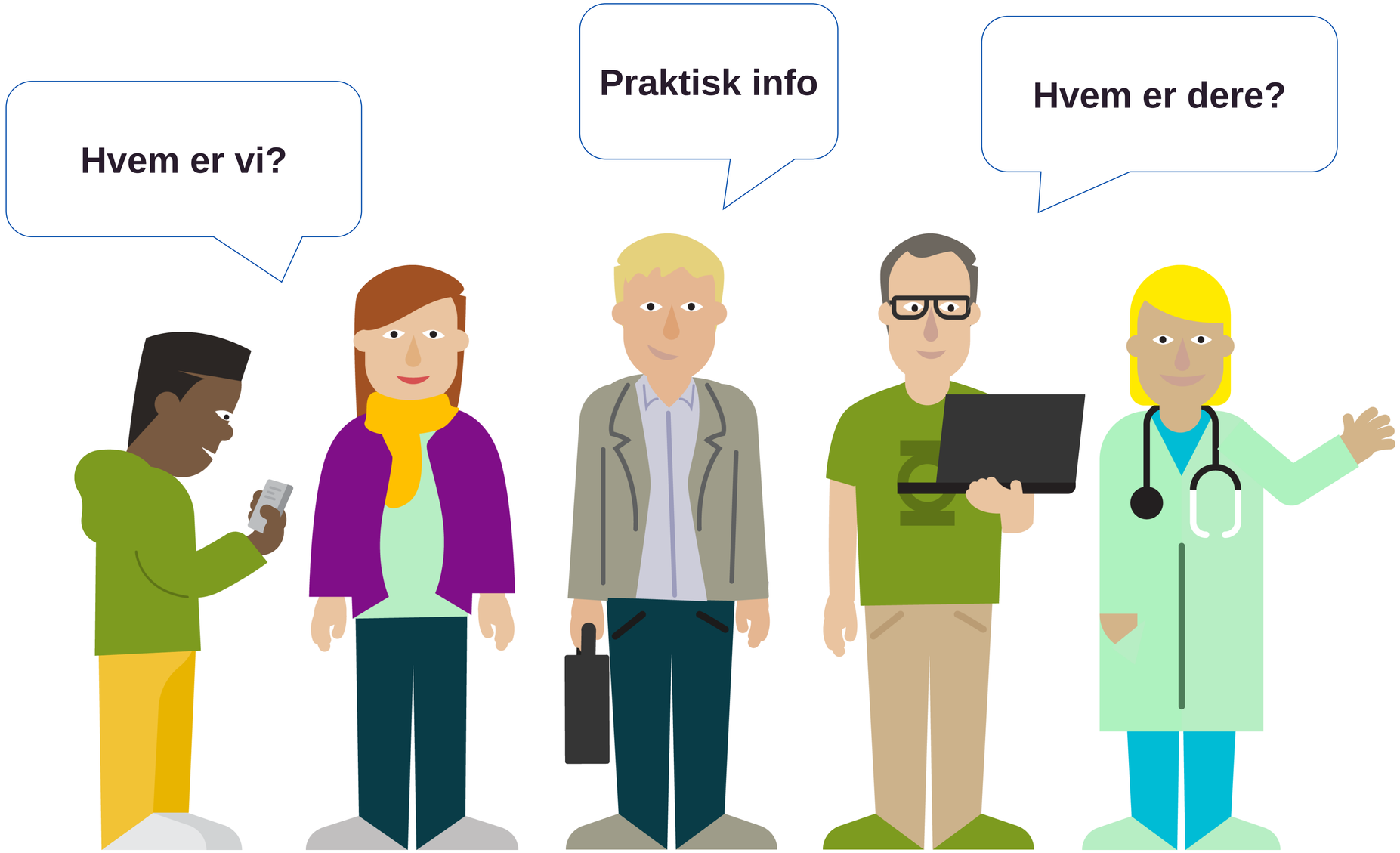

NORMEN

DAG 1 (12.2) INTRODUKSJON

0930	**Introduksjon v/ Aasta Hetland** • Informasjonssikkerhet og personvern • Lovverk • Om Normen (Kap 1 i Normen) • Grunnleggende om behandling av helse- og personopplysninger (Kap 4) • Vedlegg til Normen: Samlet oversikt over Normens krav.
1045	**Aktuelle faktaark og veiledere i Normen v/Petter Ludvig Andersen** • Omfatter omtale av Ledelse og ansvar / styringssystem (Kap 2)
1130	**LUNSJ**
1215	**Risikostyring og risikovurdering v/ Andre Meldal** • Omfatter omtale av Risikostyring (Kap 3)
1315	**Normens krav v/ Ja Henriksen** • Omfatter omtale av Informasjonssikkerhet (Kap 5)
1515	**Oppsummering, spørsmål**
1530	**Slutt**

NORMEN

DAG 2 (13.2) INFORMASJONSSIKKERHET OG PERSONVERN, MEDISINSK UTSTYR

0900	**Normens veileder for informasjonssikkerhet og personvern medisinsk utstyr v/ Jan Gunnar Broch**
1030	**Medisinsk utstyr og digitale sårbarheter v/ Gunnar Johansen, HelseCERT**
1130	**LUNSJ**
1215	**Normens krav og anbefalinger fra kravspek til innføringsprosjekt v/ Jan Gunnar Broch** • Normens krav til systemer • Krav til medisinsk utstyr • Nærmere om Normens krav til leverandøroppfølging og avtaler
1300	**Problemstillinger knyttet til behandlingshjelpemidler / medisinsk avstandsoppfølging v/ Petter Ludvig Andersen**
1345	**Helseopplysninger i skyen v/ Jan Gunnar Broch**
1430	**Normens fjernaksessveileder v/ Jan Gunnar Broch** https://ehelse.no/veileder-for-fjernaksess
1500	**Oppsummering, spørsmål**
1530	**Slutt**

NORMEN

Hva skal vi fylle denne første timen med?

- Tillit
- Personvern og informasjonssikkerhet
- Normen

NORMEN

Tillit gir trygghet
Tillit gir god helse

Innbyggere må ha **tillit** til at helse- og omsorgssektoren behandler **helse- og personopplysninger på en trygg måte**

Personvern og informasjonssikkerhet er en **forutsetning for digitalisering**

Informasjonssikkerhet

Konfidensialitet

Integritet

Tilgjengelighet

?

GDPR/
Personvernforordningen
+
Helselovgivningen
=
Sant

Digital Pasientsikkerhet

I utgangspunktet er **ikke** personvern og pasientsikkerhet **i konflikt**

Personvern

Radio Distrikt

Norge Siste nytt Dokumentar Klima NRK Ytring

Utelukker ikke at pasientdata har kommet på avveie

PST mistenker at angrepet mot datasystemene til Helse Sør-Øst er gjort av en annen stat. – Omfanget av dataangrepet er uklart, sier helseminister Bent Høie.

Oslo DIREKTE

Omfattende data-angrep mot sykehus

Pressekonferanse om hackerangrepet mot Helse Sør-Øst

Guro Flaarønning

Hacking risk leads to recall of 500,000 pacemakers due to patient death fears

FDA overseeing crucial firmware update in US to patch security holes and prevent hijacking of pacemakers implanted in half a million people

Dagbladet Nyheter

poliklinikk, som ikke holder det som «veldig sannsynlig» at 76-åringen er gravid. Trolig glippen skjedd på grunn av talegjenkjenningsapparatet som legene bruker.

Helsepersonell snoker i journaler

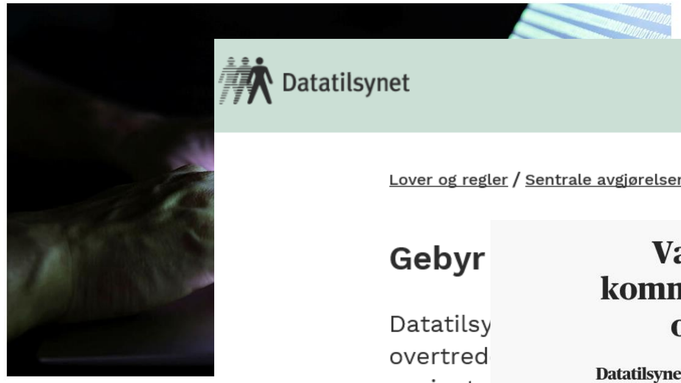

SNOKING: Helsetilsynet har hatt flere saker de
(Illustrasjonsfoto: Mostphotos)

Statens helsetilsyn får hvert å helsepersonell som leser i jou ansvar for. Det er forbudt.

Utsatt for virusangrep

Publisert 18. april 2017

Det har vært en travel påske for IT-avdelingen i Modum kommune etter at det ble oppdaget et virusangrep mot våre servere natt til skjærtorsdag

at hun ger

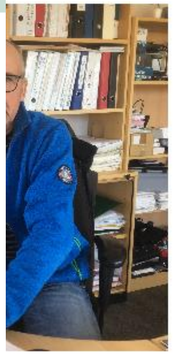

Datatilsynet

Hva leter du etter?

MENY

Lover og regler / Sentrale avgjørelser / 2019

Gebyr

Datatilsy
overtred
pasiento
kommun
novembe

– Dette er et
understreker
helseopplysn
Oslo kommu
særlig rustet

n

Varsler to millioner i bot til Oslo kommune etter Aftenpostens avsløring om sikkerhetshull i skole-app

Datatilsynet mener sikkerhetshullene Aftenposten avslørte i Oslo-skolens nye app er svært alvorlige.

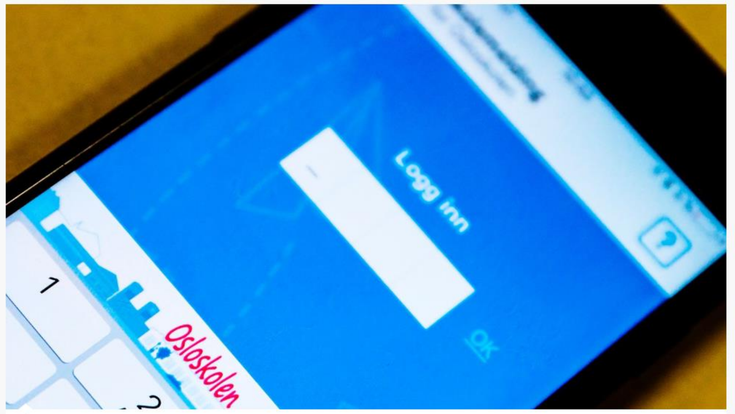

FOTO: Olav Olsen

Ved skolestart i fjor høst fikk svært mange foreldre ved Oslos skoler beskjed om å ta appen Skolemelding i bruk til kommunikasjon med skolen. Nå har Datatilsynet konkludert med at Oslo kommune ikke hadde sikret appen godt nok.

Personvernkonsekvensvurdering

Risikovurdering med *personen* i fokus

Personvern
6 viktige områder

Avtaler og leverandører

Databehandleravtale
- Egen
- Databehandlers

Få kontroll på dataene

Personvernrettighetene

Retting, sletting, dataportabilitet, informasjon

Personvernprinsippene

Lovlig, rettferdig og gjennomsiktig

Formålsbegrensning

Dataminimering

Riktighet

Lagringsbegrensning

Konfidensialitet, integritet, tilgjengelighet

Ansvarlighet

Oversikt over og kontroll med personopplysningene

Kartlegging

Lovlig behandling

Protokoll

Beskyttelse av personopplysningene

Informasjonssikkerhet

«God nok» sikkerhet

«egnede organisatoriske og tekniske sikkerhetstiltak»

ROS - risikovurderinger

NORMEN

Systematisk beskrivelse av behandlingen
Nødvendighet og proporsjonalitet
Risiko for de registrertes rettig-heter og friheter
Ledelsens validering av DPIA

Norm for informasjonssikkerhet og personvern i helse og omsorgstjenesten

Bransjenormen

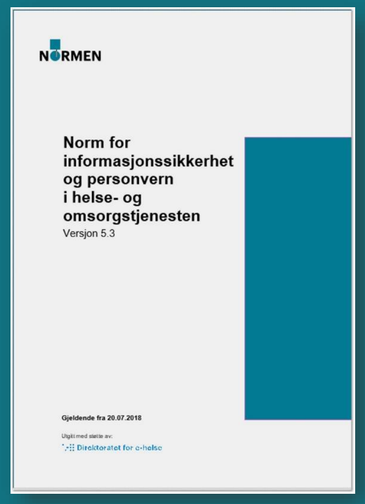

Veiledning

Utadrettet virksomhet

Normkonferansen 2019

Norges første og største bransjenorm for informasjonssikkerhet – og fra 2018 også for personvern

NORMEN

Norm for informasjonssikkerhet og personvern i helse og omsorgstjenesten

Normen er til for..

.. **alle virksomheter** som ved **avtale** har forpliktet seg til å følge **Normen –** i praksis de fleste av sektorens mer enn titusen virksomheter og deres leverandører og databehandlere

Normen godkjennes og forvaltes av..

.. en bredt sammensatt **styringsgruppe** fra sektoren

Normens daglige arbeid koordineres av..

Direktoratet for e-helse

norskhelsenett

.. et **sekretariat** plassert i Direktoratet for e-helse med fast representasjon fra Norsk Helsenett

NORMEN

Hvordan holde deg oppdatert på det som skjer i Normen?

Meld deg på Normens nyhetsbrev!

tiny.cc/nyhetsbrevnormen

Normen versjon 6.0

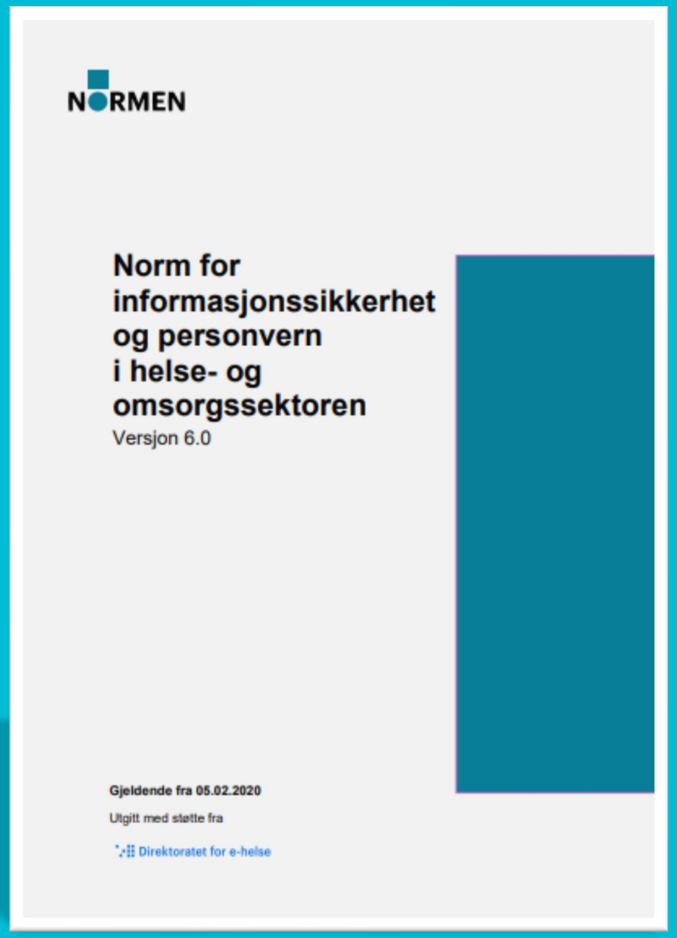

- Hvorfor?
- Hvordan?
- Hvem?
- Hva?

Nytt vedlegg «Oversikt over Normens krav»

- Alle Normens «skal»-krav
- ISO-mapping, lovhjemler, systemkrav, kan ivaretas av databehandler, egenvurdering mm.
- Erstatter faktaark 6b og 38

Om Normen – selve bransjenormen

- En **bransjenorm** i 14 år!
- Ikke status som atferdsnorm etter reglene i forordningen
- Normen skal bidra til
  - «tilfredsstillende informasjonssikkerhet og personvern»
  - Egnede sikkerhetstiltak
  - Tillit mellom virksomheter
  - Godt personvern
- Normen er
  - Et kravsett
  - Et hjelpemiddel
- Forholdsmessighet og egne vurderinger
- Normens krav til lovverket

Grunnleggende om behandling av helse- og personopplysninger

Kort om lovlig behandling av personopplysninger GDPR artikkel 6 (og artikkel 9)

Oppfylle avtale

Verne vitale interesser

Dataansvarliges berettigede interesse

Lovlig behandling

Samtykke

Oppfylle en rettslig forpliktelse + §

Utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet + §

NORMEN

Samtykke

Helsehjelp

Behandling av helse- og personopplysninger

NORMEN

HOVEDREGEL OM SAMTYKKE

Det er ikke behov for uttrykkelig/skriftlig samtykke ved ytelse av helse- og omsorgstjenester, verken til tjenesteytingen med eller uten bruk av velferdsteknologi, eller til behandlingen av person-/helseopplysninger.

Hovedregel om samtykke i helse- og omsorgstjenesten

Årsaken er

- at samtykke til helse- og omsorgstjenester – enten den gis med eller uten bruk av teknologi - kan gis implisitt (det er det vanlige)
- at helselovgivningen i seg selv gir rettsgrunnlag for behandling av de opplysningene som er relevant og nødvendig for ytelse av tjenestene

Kun nødvendig med uttrykkelig samtykke

- hvis opplysninger skal behandles for andre formål enn ytelse av helse- og omsorgstjenester til den det gjelder (unntatt intern kvalitetssikring), og det ikke finnes annen hjemmel eller behandlingsgrunnlag
- hvis det skal behandles andre opplysninger enn de som er relevante og nødvendige for å yte tjenester til pasienten/brukeren, og det ikke finnes annen hjemmel eller behandlingsgrunnlag

NORMEN

JEG HAR ALLTID TRODD DET VAR SPOTLIGHTS.
SLANE
co.nz